

DRAGA *76

Supplemento al numero 7 del mensile «MLADIKA» - Luglio 1976
Sped. in abb. post. Gr. III/70 - Autorizz. Direzione PT di Trieste

Izmerimo nebeško stran

Draga, kraj in simbol.

Naročje zelene gozdnate tišine na meji med kraškim apnencem in istrskim laporjem.

Deset let svobodne slovenske kulturne tribune v znamenju vznemirljivega presečišča treh premic: domovine, zamejstva, zdomstva.

Draga.

Tudi če bi je bilo danes konec, bi ji nihče ne mogel več odvzeti njenega mesta v slovenski simbologiji: tako kakor ga ima komunistično Čebinovo ali krščanskosocialistični Bohinj.

Ostala bi tam s svojim neizgrešljivim vseslovenskim predznakom: kot edinstven poskus, da se razpne vsaj zasilna brv čez prepadé, politične, idejne in psihološke, s katerimi je čas razdvojil slovenski prostor.

Poskus obzirnega prodiranja od otoka do otoka, od ene gluhoté do druge, od ene izgubljenosti do druge.

Ne v ključu jalove brezidejnosti, ampak jasne krščanske pobudnosti: vendar brez fanatizmov, z etosom Janezovega koncila, torej na široki humanistični in pluralistični osnovi.

In v tem desetletju so bili trenutki, ko se je zazdelo, da se skromna brv razrašča v ponosne loke širšega mostu čez vse tri Slovenije.

Na priložnostnem seznamu se lahko bralec razgleda nad žetvijo imen, provenienc in obravnavanih tem.

Dalje na 2. strani

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPČINE PRI TRSTU:

DRAGA *76

Pod istim imenom, ki je po desetletju postalo že simbol svobodne intelektualne tribune, a letos prvič v dostopnejši in zračnejši zeleni oazi O P Č I N

troje žarečih problemov

troje pristopov k slovenskemu dnevu

troje izbranih osebnosti:

Sobota, 4.9.76 ob 17. uri — Slovesna otvoritev

MARKSIZEM IN SVOBODA

O intelektualnem binomu, ki je ne samo v ospredju sodobnih svetovnih iskanj, ampak ki obenem tudi pogojuje usodo slovenskega naroda, bo spregovoril intelektuallec, ki ga marksizem zaposluje ne samo na teoretični, ampak tudi na zgodovinsko-bivanjski ravni. Predavatelj, eden naših najboljših strokovnjakov, bo prvič nastopil na tribuni Drage.

DEBATA — Družabnost

Nedelja, 5.9.76 ob 9. uri

Služba božja na prostem z duhovno mislijo.

Apostolski administrator nadškof Cocolin

Ob 10. uri

DILEME SVOBODNEGA TISKA

Ob neenotnem pojmovanju dialoga in ob polemikah na relaciji matica-zamejstvo bo ugleden publicist in temeljit poznavalec slovenske realnosti v širokem zamahu skozi prizmo ovir, uspehov in hotenj podal vedno aktualne misli o štirih temeljnih dolžnostih svobodnega pisanja: o resnici, pogumu, razumevanju in jasnih ciljih.

DEBATA — Družabni premor

Ob 16. uri

TROJE VELIKIH SPOROČIL

(Kette - Cankar - Kosovel)

Če si je jubilejno vzdušje tega leta tako rekoč monopoliziral veliki Cankar, bosta tokrat sedla k njemu z enakopravno pravico, ki jo daje genij, velika Kette in Kosovel. Trojni jubilej bo znanemu in vitalnemu slovenskemu pisatelju izhodišče za neklíšejski pretres njihovih sporočil, in to v ključu njihove družbenosti in nacionalnosti.

DEBATA — SKLEP — Družabnost

(Mišljen je vedno italijanski čas!)

LETOŠNJI PREDAVATELJI

bodo predstavljeni časnikařem in javnosti na tiskovni konferenci z zakusko, ki bo na predvečer »Drage 76«, v petek, 3.9.76, v dvorani Društva slovenskih izobražencev, Donizettijeva 3, Trst. Začetek ob 18. uri.

GRADITELJ IN SEJALEC

Peljemo se čez most in vemo, da ga je bil nekdo najprej narisal in izračunal — imena mu ne vemo.

Poslušamo lepo pesem in nam je jasno, da je bila nekoč v nekem srcu rojena — le v čigavem?

Ob robu žitnega polja hodimo, pa božajoča dlan ne uga-ne, kdo je posejal tisti bodoči kruh.

V Dragi pa — v Dragi vemo, kdo je bil njen arhitekt, poet in sejalec. Njegovo ime bo v spominu in v domači zgodovini trajnejše od tiste zadnje vizitke, ki jo človeku izklešejo iz kamna.

Živel je nekoč mož, Jože Peterlin po imenu. S takim stavkom bi se začela pravljica o Dragi — ko bi Draga bila pravljica. Pa ni. V pričakovanju njene enajste ponovitve, njenega vstopa v drugo desetletje, se vsi živo zavedamo, kako konkretna je ta tribuna slovenskega srečavanja in razhajanja, ta vsakoletna meritev miselnega in čustvenega pulza pri narodu, ki je ves zasopel od preteklosti, zamišljen ob sedanjosti in sprašujoče zazrt v prihodnost.

To tribuno si je izmislil mož iz pravljice, ki je postala in ostala resničnost. Ob spominu na čase, ko sta molk in ukaz bila edina oblika dialoga, ter so bila jutra le nadaljevanje noči, je profesorja Peterlina premagala želja po besedi čez prepa-de. Zasnoval je most za zблиževanje med ljudmi, priložnost za primerjanje različnih mišljenj, predvsem pa iskanje skupne govorice ob globoki zavesti, da bo sedanjost nekoč preteklost, prihodnost pa čas, ki ga je treba ustvarjati že zdaj, ljubeče in odgovorno.

Tako je nastala Draga.

Mož, ki je ustvaril ta edinstveni forum, je žrtvoval zanj energije, ki so pogosto dosegale rob zmogljivosti. Moč za izpe-

ljava deset Drag — deset Drag! — je mogel črpati le iz velike ljubezni do slovenstva in iz vere v njegovo bodočnost. Isti energetske vir mu je dajal treznost arhitekta, ki ve, da gradi za dolgo dobo; pa zanos poeta, ki navdušuje z doživetim žarom; in še vero sejalca, ki se z zaupljivostjo ozira v zemljo in nebo.

Letos bo profesor Peterlin med nami prisoten kot še nikoli poprej. Spomin nanj in spoštovanje do njegovega dela bo sta močnejša, kot bi bil zdaj že ne več mogoči živi stik, ki se med nami ljudmi tako in tako

Dalje na 3. strani

Prof. Jože Peterlin

Izmerimo nebeško stran

Nad. s 1. strani

Draga je šla v svoji širini tako daleč, da je na primer ponudila svojo tribuno celo antikršćanstvu Josipa Vidmarja, idejni agresivnosti Bratka Krefta, cekajevski uradnosti Cirila Zlobca.

Jasno je torej, če se je nekdanji most spet skrčil v brv in se tudi brv danes izničuje, da tega ne dela Draga.

Prav tako je jasno, da zadi tega Draga ne misli popustiti v svoji duhovno-kulturni volji: kvečjemu jo misli potencirati, v okrepljeni veri v lastne korenine, sredi tega svojega skalnatega sorodstva.

Če ji bo samozadostnost vsiljena, jo bo pač nosila s ponosom.

Idilična domačnost zemljepisne Drage s čarom zorečega grozdja pod ploščadjo, z odprto predavalno lopo za zeleno streho, z bori in hrasti v ozadju, vse to je bilo tudi združeno z nekaj minusi. Predvsem z odročnostjo, saj je bil kraj dostopen samo avtomobilistom.

Ko prihaja na Opčine, se Dra-

ga seli samo prostorsko. Ostaja pa s podobnim zelenim okvirom in s svojo meditativno zbrano-stjo. Mogoče bodo naši prijatelji našli na vrtu Finžgarjevega doma obojega še več, v večji prostorski sproščenosti, v očarljivi rastlinski obzidanosti od hrupa dneva. In v primeru slabega vremena bo nekaj metrov stran na voljo udobna dvorana. Prav tako bo udeležencem možno sesti k prijateljsko pogrnjeni mizi ali tudi v Finžgarjevem domu prenočiti.

Kar se tiče samih študijskih dni, je organizacijski odbor imel za vodilo predvsem dvoje: *aktualnost in kvaliteto*. Študijski cikel je omejil na tri izbrane nastope, brez več ali manj pri-godnih koreferatov — to tudi zato, da bi ostajalo na voljo časa za čim spodbudnejšo disku-sijo.

Pridite!

Pridite, da še enkrat slovenski razumniki v svobodi in dostojanstvu izmerimo nebeško stran!

Trst, v juliju 1976

Pripravljalni odbor

ŽETEV DESETLETJA

Kronika študijskih dni v Dragi od 1966 do 1975

2.-5. septembra 1966:

Dr. Anton Kacin:
POLOŽAJ SLOVENCEV DANES

Dr. Valentin Inzko:
SLOVENCİ NA KOROŠKEM

Dr. Matej Poštovan:
SLOVENCİ NA PRIMORSKEM

Dr. Janez Janžekovič:
ZNANOST IN SVETOVNI NAZORI

Dr. Janez Janžekovič:
VPRAŠANJE ČLOVEŠKE BITNOSTI IN RELIGIJE

Dr. Aleš Lokar:
O TEHNIKI SOŽITJA IN SODELOVANJA MED LJUDMI Z RAZLIČNIM SVETOVNIM NAZOROM

Dr. Matej Poštovan:
DIALOG V SVETU

Dr. Reginald Vospernik:
KULTURNO-DUHOVNE RAZMERE MED MLAJŠO KOROŠKO GENERACIJO

Dr. Drago Štoka: O PROBLEMATIKI SLOVENSKE MLADINE NA TRŽAŠKEM

2.-3. septembra 1967:

Dr. Toussaint Hočevar:
DANAŠNJI SLOVENSKI POLOŽAJ IN PERSPEKTIVE ZA BODOČNOST

P. dr. Roman Tominec:
VLOGA KRŠČANSTVA PRI OBLIKOVANJU NARODNE ZAVESTI IN KULTURE V 1200 LETIH. ALI MORE TO VLOGO KRŠČANSTVO NADALJEVATI?

Dr. Samo Pahor in dr. Midjo Susič:
ANALIZA SOCIOLOŠKEGA SESTAVA ZAMEJSKIH SLOVENCEV

Dr. Drago Legiša:
KAKO PRIBLIŽATI DANAŠNJEMU PREBIVALSTVU NAŠE JAVNO DELOVANJE

Dr. Matej Poštovan:
SLOVENSKI ZAMEJSKI KATOLICANI IN NJIHOVO JAVNO DELOVANJE PO KONCILU

Dr. Vinko Zwitter:
POKONCILSKI POLOŽAJ KOROŠKIH SLOVENCEV

Dr. Martin Kranner:
POGLEDI IN PRAKTIČNE IZKUŠNJE NA GORIŠKEM

31. avgusta in 1. septembra 1968:

Dr. Janko Pleterški:
ZDRUŽENA EVROPA IN SLOVENCİ

Dr. Ludvik Vrtačič:
ABC SLOVENSKE PROBLEMATIKE V OBDOBJU ZDRUŽEVANJA EVROPE

Dr. Feliks J. Bister:
SLOVENEK MED VZHODOM IN ZAHODOM — DEDIŠČINA — SAMOSPOZNANJE — MOŽNOSTI

Dr. Alojz Tul:
ZDRUŽENA EVROPA IN NARODNA MANJŠINA

Dr. Vekoslav Grmič:
DIALOG CERKVE S SVETOM

Dr. Vekoslav Grmič:
VZROKI MODERNEGA ATEIZMA

Dr. Vladimir Klemenčič:
IZSELJEVANJE, PROBLEM SLOVENIJE IN SLOVENCEV

Dr. Valentin Inzko:
KOROŠKA IN IZSELJENIŠKI PROBLEMI

Dr. Franc Mijač:
PRISPEVEK K RAZPRAVI O IZSELJEVANJU — KANALSKA DOLINA

Dr. Rado Bednarik:
PROBLEM IZSELJEVANJA NA PRIMORSKEM IN V BENEŠKI SLOVENIJI

Bogo Samsa:
IZSELJEVANJE IZ TRŽAŠKE POKRAJINE

Izidor Predan:
BENEŠKA SLOVENIJA

Dr. Alojz Rebula:
SLOVENCİ MED DOMOM IN SVETOM

30.-31. avgusta 1969:

Dr. Rudolf Klinec:
MANJŠINSKA PROBLEMATIKA V LUČI NARAVNEGA PRAVA, KRŠČANSKE ETIKE IN CERKVENE ZAKONODAJE

Dr. Drago Klemenčič:
VERSKI POLOŽAJ NA SLOVENSKEM

Dr. Janko Zerzer:
KOROŠKI PLEBISCIT — OZADJA IN POSLEDICE

Dr. Maks Šah:

SOCIALNA PREOBRAZBA DRUŽBE S POSEBNIM POGLEDOM NA ZAMEJSTVO

Dr. Boris Pahor:

ZA NOVO SLOVENSKO ELITO

Dr. Dušan Nendl in Franc Jeza:
KAKŠNO POT NAJ IZBIRAJO SLOVENCİ ZA NAJBOLJŠO MEDNARODNO UVELJAVITEV

5.-6. septembra 1970:

Dr. Jože Goričar:
SOCIALNA PREOBRAZBA SLOVENSKE DRUŽBE

Ciril Zlobec:
DANAŠNJA SLOVENSKA IDEJNO - KULTURNA STVARNOST

Prof. Tomaž Pavšič:
KULTURNA POVEZANOST

Dr. Emidij Susič:
MEDNARODNA POVEZANOST

Dr. Matej Poštovan:
ETIČNI POTENCIAL IN STISKA MALIH NARODOV

Prof. Edvard Kocbek:
ZAPRTOST IN ODPRTOST SODOBNE SLOVENSKE KULTURE

Dalje na zadnji strani

Graditelj in sejalec

Nad. z 2. strani

le redko privzdigne nad navadnost.

Deset minut hodà od letošnje openske Drage je grob, ki ga bo obiskal marsikdo. Otožna bo tista pot. Toda ob vrnitvi na kraj svobodnega slovenskega razmišljanja in načrtovanja nas utegne spreleteti vedro spoznanje: Draga živi in nekje je nekdo v nam neznanih razsežnostih srečen.

Zberimo se. Pričenja se spet nova Draga. Z enakimi cilji in željami kot vse prejšnje, ko je neki lepo zvoneči glas ob mikrofONU prijazno vabil na mesta: »Gospoda — bomo začeli!«

ŽETEV DESETLETJA

Nadaljevanje s 3. strani

Inž. Vladimir Vremec:
IDEJNO - KULTURNA STVARNOST
V ZAMEJSTVU IN ZDOMSTVU

Lev Detela:
ODPRTOST IN ZAPRTOST SLO-
VENSKE KULTURE

4.-5. septembra 1971:

Dr. Jože Velikonja:
DANAŠNJA VLOGA ZDOMSKE
SLOVENIJE

Dr. Drago Štoka:
PERSPEKTIVE SLOVENSKE NA-
RODNE SKUPNOSTI V ZAMEJ-
STVU

Dr. Jurij Zalokar:
NEKAJ POGLEDOV NA PSIHOLO-
GIJO RAZNARODOVANJA

Dr. Gorazd Kušej:
NOVOSTI V DRUŽBENO - POLITIČ-
NI UREDITVI JUGOSLAVIJE

Dr. Vladimir Murko:
POLITIČNO - EKONOMSKI POLO-
ŽAJ SLOVENIJE PO ZVEZNIH U-
STAVNIH DOPOLNILIH

Dr. Ludvik Vrtačič:
KRITIČNE PRIPOMBE K USTAV-
NIM SPREMENBAM V JUGOSLA-
VIJI

2.-3. septembra 1972:

Inž. Boris Sancin:
O IDEJNEM PLURALIZMU

Dr. Lojze Šuštar:
SVOBODA VESTI KOT IZRAZ ČLO-
VEKOVEGA DOSTOJANSTVA

Dr. Jožko Tischler:
ORIS STANJA NARODNE SKUP-
NOSTI NA KOROŠKEM

Žpk. Emil Cenčič:
ORIS STANJA NARODNE SKUPNO-
STI V BENEŠKI SLOVENIJI

Dr. Damijan Paulin:
ORIS STANJA NARODNE SKUP-
NOSTI NA GORIŠKEM IN TRŽA-
ŠKEM

Prof. Alojz Rebula:
O SPREMENLJIVOSTI IN NESPRE-
MENLJIVOSTI VREDNOT

1.-2. septembra 1973:

Prof. Janko Messner:
GENERACIJSKA PROBLEMATIKA
NA KOROŠKEM

Žpk. Valentin Birtič:
DRUŽINA V BENEŠKI SLOVENIJI

Dr. Ivan Hribnik:
KAKO GLEDA ZDRAVNIK NA LJU-
BEZEN V DRUŽINI

Dr. Danilo Sedmak:
GENERACIJSKA PROBLEMATIKA
NA TRŽAŠKEM

Dr. Anton Trstenjak:
STARA IN NOVA PODOBA DRU-
ŽINE

7.-8. septembra 1974:

Dr. Bratko Kreft:
CANKAR IN SLOVENSTVO
Bogo Samsa:
DVE MEDNARODNI KONFERENCI
O MANJŠINAH

Prof. Samo Pahor:
KAJ MORAMO STORITI, DA SE
BODO NAŠE RAZMERE SPREME-
NILE

Dr. Drago Štoka:
TRŽAŠKA MEDNARODNA KONFE-
RENCA O MANJŠINAH

Dr. Valentin Inzko:
»SKUPNA KOROŠKA«

Dr. Peter Urbanc:
SLOVENC V KANADI

Dr. Janez Zdešar:
SLOVENC - ZDOMCI V NEMČIJI

POJASNILA

ŠTUDIJSKI DNEVI so le-
tos prvič na Opčinah (Opici-
na) na vrtu Finžgarjevega
doma (Marijanišče), Narodna
ulica 89, na glavni cesti pro-
ti Sežani. Za ta kraj smo
se odločili, ker je dostopnejši
in ima veliko več zvez z me-
stom za tiste, ki nimajo last-
nega prevoznega sredstva.

Kraj je miren, ves v zele-
nju in tako rekoč v sredi-
šču Opčin. V primeru slabe-
ga vremena imamo na raz-
polago tudi dvorano.

PRISPEVKI ZA ŠTUDIJSKE
DNEVE: prostovoljni. Za ti-
te, ki želijo, bo na razpolo-
go tudi hrana in prenočišče,
kar se plača posebej. Pro-
simo, da bi se tisti, ki to
žele, čimprej javili.

POJASNILA IN PRIJAVE:
Društvo slovenskih izobražen-
cev, Trst, ulica Donizetti 3/1.
Po telefonu od 30. avgusta
do 3. septembra na šte-
v. 768189 od 17.30 do 19. ure.

Dr. Andrej Kobal:
SLOVENEK V SVETU

6.-7. septembra 1975:

Dr. Drago Legiša:
MEDNARODNA KONFERENCA V
HELSINKIH IN SLOVENSKA STVAR-
NOST

Dr. Pavel Apovnik, dr. Damijan Pau-
lin, dr. Rafko Dolhar in dr. Zorko
Harej:

POMEN SAMOSTOJNEGA JAVNE-
GA NASTOPA V ZAMEJSTVU (o-
krogla miza)

Dr. Rudolf Klinec:
KAKO JE DUHOVŠČINA PRIPRAV-
LJALA OSVOBODITEV SLOVEN-
SKEGA NARODA NA PRIMOR-
SKEM

Dr. Venceslav Tuta
in dr. Rado Bednarik:
TUDI TI SO POLAGALI TEMELJE
SVOBODI

Predsednik DSI Jože Peterlin začenja jubilejne X. študijske dni »Draga 75«

Odgovorni urednik Marij Maver. Re-
gistrirano na sodišču v Trstu, št. 193.
Tiskala Tiskarna »Graphart« v Trstu.